

Kapitola 1

Postavenie detí ako také v prehistorických, resp. ranohistorických spoločnostiach je preskúmané minimálne. Na marginálny záujem o deti ako aktívnych činiteľov v spoločnosti nielen v rámci archeologických kontextov poukazovali v priebehu deväťdesiatych rokov 20. storočia viacerí, najmä škandinávski a anglofónni autori, ktorí sa začali intenzívnejšie zaoberať rôznymi aspektmi pozície detí v prehistorických a historických spoločnostiach hlavne z teoretických a metodologických perspektív (Lillehammer 1989; Sofaer-Derevenski 1996a,b, 1997). Išlo o priekopnícke práce, vzhľadom k tomu, že komplexnejšia analýza tejto problematiky v odbornej literatúre dovtedy takmer úplne absentovala¹. Tieto práce síce spočiatku kritizovali predovšetkým nedostatočný záujem archeológov o postavenie ženy a deti spadali do sféry ich záujmu iba okrajovo. Postupom času sa však etablovala aj tzv. archeológia dieťaťa alebo aj tzv. „archaeology of age“ (Baxter 2005; Lillehammer 1989; Lucy 2005; Moore – Scott 1997) a získala si svoje miesto v rámci „gendrovej“ archeológie. Okrem iného sa začali viac skúmať vzájomné súvislosti medzi pohlavím, vekom a materiálnou kultúrou (Sofaer Derevenski 2000; Sørensen 2000).

G. Lillehammerová (2002, 78) konštatuje, že v súčasnosti sa archeológia dieťaťa resp. detstva (Archäologie der Kindheit, Archaeology of Childhood, resp. Archaeology of Age) viac-menej etablovala, i keď sa stále stretávame s ignoráciou, resp. marginalizáciou archeologických nálezov a kontextov, ktoré svedčia o detskej prítomnosti a aktivite v tej ktorej spoločnosti. Čoraz viac pribúdajú práce venujúce sa hlavne analýzam a vyhodnocovaniu detských hrobov na pohrebiskách v súčinnosti s nálezmi detských pozostatkov pochádzajúcich zo sídliskových kontextov a umožňujú tak vytvoriť komplexnejší obraz o detskom svete (napr. Endlich 1998; Jarva 1981; Jener 1990; Modica 1993; 2007; Siemoneit 1997; Teegen 1997; Turek 2002; Hanuliak 2006; Daňová 2011; Krekovič 2011; Studeníková 2011; Makarová 2011; Hladíková 2011 etc.).

¹ Podrobnejšie o etablovaní sa archeológie dieťaťa pozri Lillehammer 2002, 78-94.

5.1.1. Talianska archeológia a výskum detí

V talianskej archeológii problematika výskumu postavenia detí v prehistorických spoločnostiach takisto dlhé obdobie stála na pokraji záujmu archeológov. V 90-tych rokoch sa táto tematika začala v literatúre objavovať aspoň okrajovo, i keď na zmienky o deťoch narazíme ojedinele aj v staršej literatúre, avšak bez komplexnejšieho vyhodnotenia. Daná situácia v oblasti Etrúrie a Latium Vetus súvisela predovšetkým so zlým stavom výskumu a čiastočne aj s horším stavom zachovania antropologického materiálu a celkovo s absenciou antropologických analýz. K zásadným prácam, ktoré sa deťmi zaoberali komplexnejšie patrí predovšetkým väčšia štúdia od A. Muggiovej (2004), ktorá ako jedna z prvých samostatne spracovala detské hroby v kontexte pohrebiska Valle Trebba v Spine. Napriek nie úplne ideálnej východiskovej situácii a nekompletnej antropologickej analýze sa dopracovala k relevantným výsledkom a poukázala na to, že má zmysel pracovať aj s takýmito druhmi prameňov. Komplexnejšiu štúdiu týkajúcu sa predovšetkým detských hrobov a nerituálne uložených pozostatkov v sídliskových kontextoch všeobecnejšie z oblasti Latium Vetus predložila ako výsledok svojej dizertačnej práce S. Modicová (2007), ktorá bola výrazne ovplyvnená práve prácou A. Muggiovej. Problematikou postavenia detí sa tiež zaoberá V. Zanoniová z Milánskej univerzity, podľa ktorej výskum detí začína byť zaujímavou témou pre širšiu skupinu talianskych bádateľov (ústna informácia).